

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 04.09.2024

Vår ref.: 201300236-46 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE gir forlenget byggefrist til Bjønnebekk kraftverk i Nore og Uvdal kommune, Buskerud fylke

Vi viser til søknad fra Uvdal Fossekompani AS datert 25.09.2022 om forlenget byggefrist for Bjønnebekk kraftverk i Nore og Uvdal kommune.

Bakgrunn

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gav konsesjon til Bjønnebekk kraftverk den 28.09.2017. Det følger av vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd og vassdragsreguleringsloven § 15 at konsesjonen faller bort dersom byggearbeidene ikke er satt i gang innen en frist på fem år fra konsesjonen ble gitt. NVE kan forlenge fristen med inntil fem nye år.

Søknad

NVE har mottatt søknad fra Uvdal Fossekompani AS om forlenget byggefrist for Bjønnebekk kraftverk. Grunnet uforutsette forsinkelser i oppstarts- og planleggingsfasen, søkes det om forlengelse av frist med fem år til 28.09.2027. Søknaden om forlenget byggefrist ble sendt til NVE innen den opprinnelige fristens utløp.

Høring

Søknad om forlenget byggefrist har vært sendt på begrenset høring til Nore og Uvdal kommune, Statsforvalteren i Oslo og Viken (nå Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus), Viken fylkeskommune (nå Buskerud fylkeskommune) og Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet for uttale. Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentar.

NVE har mottatt følgende merknader til søknaden om forlenget byggefrist:

Statsforvalteren i Oslo og Viken uttalte følgende i brev til NVE datert 26.10.2023:

«Vi har vurdert planforslaget ut fra regionale og nasjonale hensyn innenfor våre ansvarsområder, og har ingen vesentlige merknader.

Vi anser at vannmiljøet ble godt vurdert i 2016. I forhold til terrestriske naturkvaliteter, kan vi ikke se at det er foretatt registreringer av naturtyper eller artsmangfold som tilsier endringer i våre tidligere anbefalinger. Vi vurderer at miljørapporten fra Faun Naturforvaltning fortsatt er holdbar. Når det gjelder villrein, vil kraftverket ligge helt i utkanten av villreinområdet og

vil etter våre vurderinger ikke medføre ny ferdsel av betydning i området etter at kraftverket er satt i drift.

Ellers viser vi til Statsforvalterens forventninger til kommunal arealplanlegging for 2023 og til overordnede føringer for kommunal planlegging innenfor Statsforvalterens ansvarsområde. Vi anbefaler nettsidene www.planlegging.no og [Miljøstatus](http://Miljøstatus.no).»

Viken fylkeskommune uttalte følgende i brev til NVE datert 29.10.2023:

«Fylkeskommunen er positive til at byggefristen forlenges. Mer konkrete innspill knytta til utvalgte interesser/tema gis under.

Vannmiljø

I tråd med vannforskriften § 4 skal tilstand i vann beskyttes mot forringelse. Dersom tiltaket likevel vil kunne påvirke måloppnåelsen for vannforekomsten må det gjøres en egen vurdering etter vannforskriftens § 12 om ny aktivitet eller nye inngrep.

Den aktuelle vassdragsstrekningen er en del av vannforekomst Uvdalselva fra Nørdstebø til utløp Uvdal 1 bekkefelt vest (015-1450-R), som i vann-nett er registrert med god økologisk tilstand og udefinert kjemisk tilstand. Miljømålet for vannforekomsten er god økologisk og kjemisk tilstand.

Ved vedtak om vassdragskonsesjon i 2017 gjorde NVE følgende vurderinger knytta til vannforskriftens § 12 (ny aktivitet eller nye inngrep):

«NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.»

Fylkeskommunen forutsetter at NVE gjør en ny vurdering etter vannforskriftens § 12, med tanke på om tidligere vurderinger knytta til praktisk gjennomførbare tiltak, vilkår e.l. bør oppdateres. Dersom kraftverket realiseres, forventer vi at data i vann-nett oppdateres og at vedtak oversendes rette vannregionmyndighet, jf. vannforskriftens § 12 siste ledd.

Friluftsliv

Bjønnebekk kraftverk ligger i et område som er kartlagt som svært viktig friluftslivsområde med stor brukerfrekvens og stor regional bruk. Av naturbase fremgår at området (et større kartlagt friluftslivsområde) er tilrettelagt med merkede stier og løyper og DNT- og fjellstyrehytter. Kartleggingen foregikk i 2016.

Hensyn til arkeologiske kulturminner

Vi ser at fylkeskommunen tidligere ikke har uttalt seg når det kommer til kulturminnehensyn. Godkjenningen fra NVE i 2017 gir og godkjenning for bygging i et annet omfang enn det som opprinnelig var på høring. Vi har per nå ikke spesielle merknader da det ikke er kjent

automatisk fredete kulturminner i det området der kraftverket er tenkt bygget. Vi viser likevel til de vedtatte bestemmelsene (postene) i vassdragskonsesjonen datert 28.09.2017, under post 6. Vi ber om å få tilsendt eventuelle detaljplaner for miljø og landskap til vurdering, jamfør undersøkelsesplikten i kulturminnelovens § 9.»

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet uttalte følgende i brev til NVE datert 17.10.2023:

«Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet uttaler seg med hensyn til villreinens interesser. Etter § 21 i hjorteviltforskriften skal nemnda arbeide for en langsiktig bærekraftig forvaltning av villreinen og villreinen sine leveområder. Villreinen er en nasjonal ansvarsart for Norge, og siden 2021 er arten oppført på rødlista. Regjeringen har vedtatt at det skal utarbeides en egen stortingsmelding for villrein, for å ivareta villreinens interesser på en bedre måte enn det vi har klart til i dag.

Kraftverket er plassert i utkanten av den østre delen av villreinens leveområder. Nemndas vurdering er at kraftverket er i liten konflikt med villreinen, og at kraftverket ikke vil påvirke reinen negativt i betydelig grad. Villreinnemnda har ingen innvendinger mot at byggefrist forlenges med fem år.»

Tilleggsopplysninger

I forbindelse med nye registreringer av rødlistede arter og naturtyper i tiltaksområdet etter høringsfristen gikk ut høsten 2023, ba NVE Statsforvalteren i Oslo og Viken om en tilleggsuttalelse.

Statsforvalteren i Oslo og Viken avgav tilleggsuttalelse den 29.02.2024, og hadde følgende tilleggsmerknader:

«Vi viser til brev datert 5. februar 2024.

Vurdering

Innledningsvis vil vi takke for at vi ble bedt om å komme med ny vurdering basert på et oppdatert kunnskapsgrunnlag om miljøverdiene i konsesjonsområdet. Norge har gjennom ratifisering av internasjonale konvensjoner forpliktet seg til å stoppe tapet av biologisk mangfold. Derfor er det særlig viktig at leveområder for truede eller sårbare arter og viktige naturtyper blir ivaretatt.

Naturtypen kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra er vurdert til nær truet (NT) på Norsk rødliste for naturtyper 2018. Lokaliteten er vurdert å ha høy kvalitet og god tilstand. Dette betyr at miljøverdien er av nasjonal eller viktig regional verdi. I utgangspunktet skal inngrep i slike naturtyper unngås. Det er ikke utredet hvilke negative konsekvenser som gjennomføringen av utbyggingen vil få for disse miljøverdiene, og dette bør derfor utredes. Prinsippet om tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag i naturmangfoldloven (nml.) § 8 innebærer at det må vurderes hvordan miljøverdiene vil berøres av tiltaket. Videre må føre-var-prinsippet og samlet belastning, alternativ lokalisering og avbøtende tiltak vurderes, jf. nml. §§ 9-12.

Konklusjon

For å kunne gjøre en forsvarlig avveining mellom nasjonalt viktige miljøverdier og andre viktige samfunnsinteresser som fornybar energiproduksjon, må samlede konsekvenser og eventuelle avbøtende tiltak være godt dokumentert. Bruk av infrastrukturen til uttak av vann

til snøproduksjon til alpinanlegget anses å ha lavere samfunnsnytte enn uttak av vann til energiproduksjon, og må inngå i de samlede vurderingene.

Vi ber om å bli holdt orientert om videre behandling og vedtak i saken.»

Søker **Uvdal Fossekompani AS** hadde ingen kommentarer til de innkomne uttalelsene.

NVEs vurdering

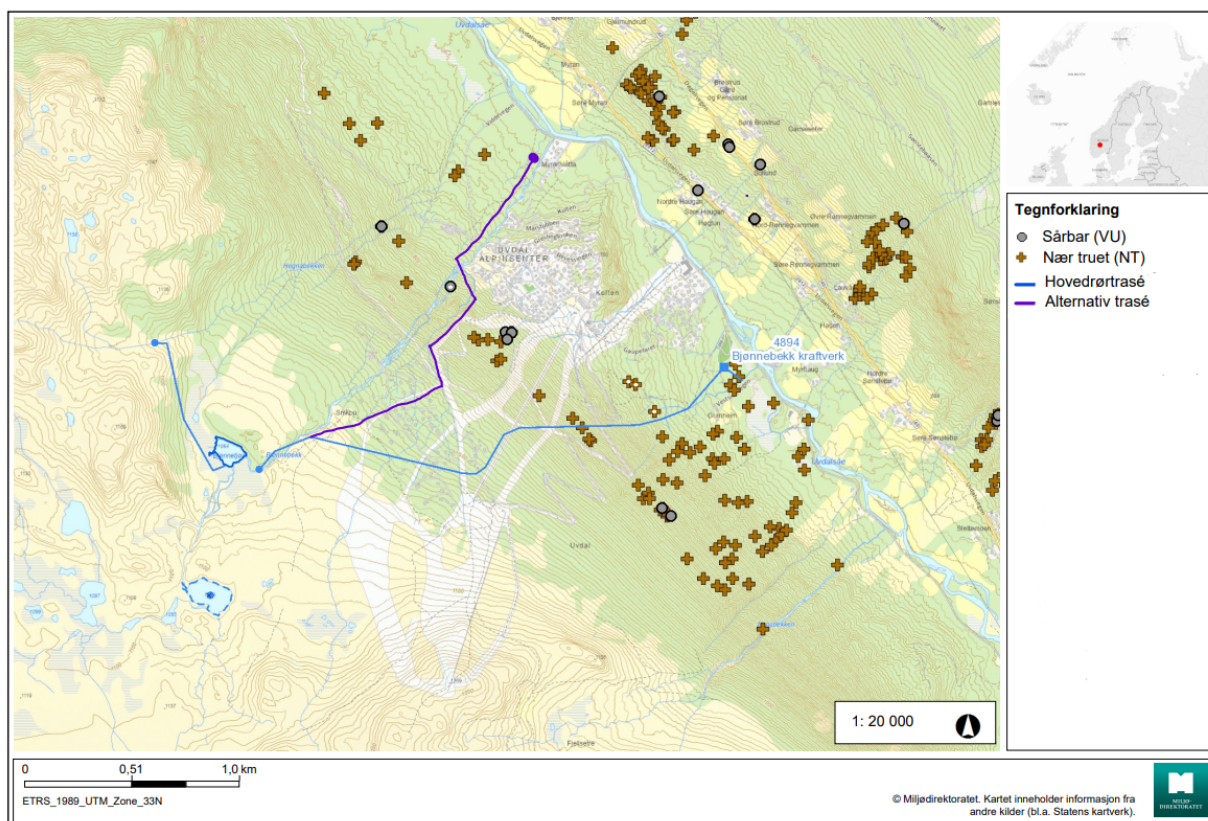
En søknad om forlenget byggefrist innebærer ikke at det blir gjort en ny samlet vurdering av fordeler og ulemper ved tiltaket, slik det ble gjort i behandlingen av den opprinnelige konsesjonssøknaden. I saksbehandlingen skal NVE bare vurdere om det har oppstått nye eller endrede forhold siden konsesjonstidspunktet. Dersom det kommer frem ny vesentlig informasjon, kan NVE avslå en søknad om forlenget byggefrist. Et sentralt moment i vurderingen vil være om det kan settes nye vilkår som kan avbøte ulempene. Etablert forvaltningspraksis, understøttet av forarbeidene til vannressursloven og den reviderte vassdragsreguleringsloven, tilsier likevel at det har vært forutsatt at det skal praktiseres lempelighet ved fristforlengelser.

Søknaden om forlenget byggefrist har vært sendt til Nore og Uvdal kommune, Statsforvalteren i Oslo og Viken, Viken fylkeskommune og Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet for uttale. NVE opprettholder sin tidligere vurdering av tiltaket etter vannforskriften § 12, og mener samtidig at hensynet til friluftsliv ble tilstrekkelig ivaretatt i den opprinnelige konsesjonsbehandlingen. En nærmere vurdering av de nye opplysningene påpekt i Statsforvalterens tilleggsuttalelse og andre nye forhold blir gjort under.

NVE har foretatt søk i Artskart og Naturbase. Databasene viser at det i 2023 ble registrert flere nye funn av rødlistearter¹ i og ved tiltaksområdet til Bjønnebekk kraftverk. I NVEs Bakgrunn for vedtak for Bjønnebekk kraftverk av 28.09.2017, ble det vedtatt at valg av alternativ for rørgatetrasé skal avgjøres i detaljplanen. Flesteparten av rødlistefunnene fra 2023 ble gjort på sørsiden av hovedalternativ for planlagt rørgatetrasé (omtalt som «alternativ campingplassen» i den opprinnelige konsesjonsbehandlingen). I tillegg ble det gjort funn nord for traseen, og i nærheten av alternativ rørgatetrasé («alternativ Bjønnebekk»). Blant funnene er det både nye rødlistearter og nye registreringer av rødlistearter som var kjent på konsesjonstidspunktet. Majoriteten av rødlisteartene er vedboende lav og sopp med gammelskog som livshabitat, og faller inn under rødlistekategorien «nær truet» (NT). Dette tilsvarer *middels verdi* i Miljødirektoratets håndbok for konsekvensutredning av klima og miljø². Noen få faller inn under rødlistekategorien «sårbar» (VU), som tilsvarer *stor verdi*. En sammenstilling av de registrerte rødlisteartene i området og de planlagte rørgatetraseene er vist i figur 1.

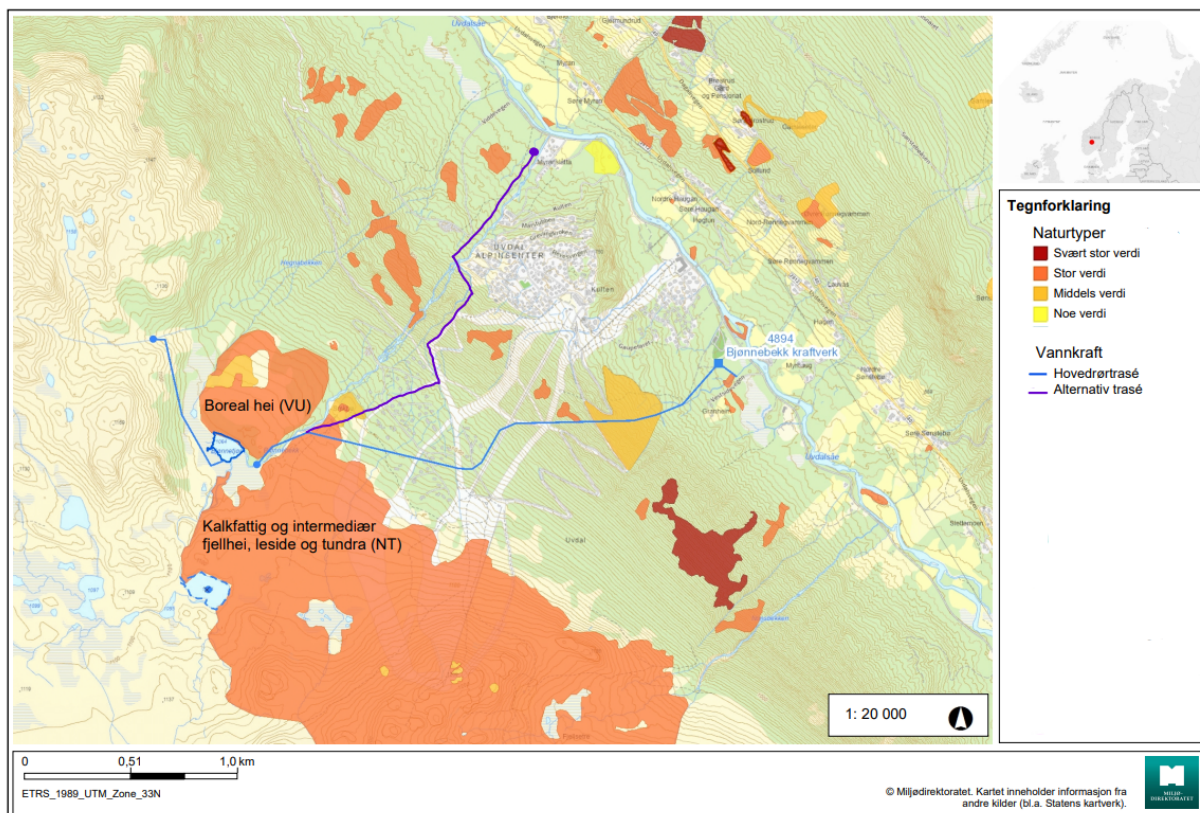
¹ Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021)

² Håndbok M-1941 - Konsekvensutredning av klima og miljø – Del 3: Metode for utredning (Miljødirektoratet, 2023)

Figur 1: Skisse over de to alternative rørgatetrasene i forhold til registrerte rødlistearter nær tiltaksområdet til Bjønnebekk kraftverk. Arter i rødlistekategorien sårbar (VU) er representert med grå sirkler, mens arter som er nær truet (NT) kan sees som brune kors. Eldre funn fra 2017 eller tidligere er markert med hvit prikk (kun gamle funn på samme side av Uvdalselva som Bjønnebekk kraftverk er markert på denne måten). Resterende funn er gjort i etterkant av den opprinnelige konsesjonsbehandlingen, og er følgelig å regne som nye opplysninger i saken. Hovedalternativ for rørgatetrasé («alternativ campingplassen») er tegnet i blått, mens omtrentlig plassering av alternativ rørgatetrasé («alternativ Bjønnebekk») er tegnet i lilla. Kilde: Naturbase kart, og modifisert av NVE.

I sin tilleggsuttalelse opplyser Statsforvalteren at det i 2023 også ble foretatt naturtypekartlegging i området. Av kartleggingen kom det frem at rødlistede naturtyper av stor verdi, som «kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra» (NT) og «boreal hei» (VU), forekommer i de øvre delene av tiltaksområdet (figur 2). Lenger ned i tiltaksområdet finnes det spredte partier med gammel gran- og furuskog, som bl.a. er levested for de registrerte rødlisteartene (jf. figur 1).

Figur 2: Skisse over de to alternative rørgatetraseene i forhold til registrerte naturtyper nær tiltaksområdet til Bjønnebekk kraftverk. Den øvre delen av tiltaket kan komme i konflikt med rødlistede naturtyper av stor verdi, kartlagt i 2023. Lenger ned i tiltaksområdet forekommer partier med gammel skog av stor og middels verdi. Hovedalternativ for rørgatetrasé («alternativ campingplassen») er tegnet i blått, mens omtrentlig plassering av alternativ rørgatetrasé («alternativ Bjønnebekk») er tegnet i lilla. Kilde: Naturbase kart, og modifisert av NVE.

Den høye forekomsten av rødlistearter og de nye registreringene av rødlistede naturtyper, viser at det er større naturverdier innenfor tiltaksområdet enn det som var kjent på konsesjonstidspunktet. Området virker å være et viktig funksjonsområde for rødlistede lav og sopp, og det kan være potensial for ytterligere funn. NVE mener likevel at konsekvensene av tiltaket for de rødlistede artene og naturtypene kan reduseres i tilstrekkelig grad gjennom avbøtende tiltak.

Konsesjonen åpner for at det kan velges rørgatetrasé. Uavhengig av hvilken av de to alternative traseene som velges i detaljplanen, må stikking av rørgate utføres i samråd med biolog med kompetanse på rødlistearter og naturtypene som er registrert i området. Registrerte rødlistearter og naturtyper som kan komme i konflikt med rørgate, ryddebelte eller annen anleggsaktivitet må merkes, og påvirkning på disse må bli forsøkt unngått for å ivareta de viktige naturverdiene i størst mulig grad. Siden rødlistearter er avhengige av gammelskog vil rekolonisering til ryddebeltet under gjengroingsfasen ta lang tid. For å minimere mengden hogst må ryddebeltet holdes så smalt som mulig, og det må tilstrebtes å la eldre skog stå.

I NVEs Bakgrunn for vedtak av 28.09.2017, ble hensynet til åpne høyfjellspregede landskap uten større tekniske inngrep i de øvre delene av tiltaksområdet til Bjønnebekk kraftverk tillagt betydelig vekt. Det ble bestemt at inntaket til kraftverket skulle flyttes lenger ned i terrenget enn det som forelå i konsesjonssøknaden. Videre ble reguleringen av Øvre Bjønnetjønn og overføringen av den navnløse «Mellombekken» avslått. Tiltaket NVE gav tillatelse til var av redusert omfang med regulering av Nedre Bjønnetjønn og overføring av Hegnabekken, og kraftverkets inntak på nedsiden av Nedre Bjønnetjønn. På den måten ble tiltaket trukket ned mot allerede eksisterende

infrastruktur tilknyttet Uvdal alpinanlegg. Etter NVEs syn er disse grepene, sammen med vilkårene som oppstilles i gjeldende konsesjon som legger føringer for detaljplan- og anleggsfasen, i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12.

NVEs vedtak

NVE kan ikke se at det foreligger ny informasjon som tilsier at søknaden om forlenget byggefrist for Bjonnebekk kraftverk bør avslås. I medhold av vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd, samt vassdragsreguleringsloven § 15, forlenges byggefristen med inntil fem år, til 28.09.2027.

Merknader til konsesjonsvilkårene

For å ivareta de viktige naturverdiene i området oppstilles følgende merknader for detaljplan- og anleggsfasen:

- Stikking av rørgate og merking av rødlistearter skal utføres i samråd med biolog med kompetanse på de artene og naturtypene som er registrert i området, for å finne en trasé som berører naturverdiene i minst mulig grad.
- Rydebeltet skal holdes så smalt som mulig og det skal tilstrebes å la eldre skog stå.

Vilkårene er for øvrig de samme som i tillatelsen av 28.09.2017.

NVE minner ellers om at det må foreligge gyldig anleggskonsesjon etter energiloven, eventuelt avtale med områdekonsesjonær, for bygging, drift og eierskap av energianlegget. Dersom tidligere gitt anleggskonsesjon ikke lenger er gyldig, må dere søke om ny konsesjon for bygging og drift av det elektriske anlegget i god tid før byggestart.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
konsesjonsansvarlig

Brit Torill Haugen
fagleder

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

NUMEDAL ENERGI AS - OLA BERGHEIM
Uvdal Fossekompani AS

Kopimottakerliste:

Svein Bjonno Reiersen
NORE OG UVDAL KOMMUNE
Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Jarle Nørstebø
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN
Buskerud fylkeskommune

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skrive hvilket vedtak du klager på.• Skrive hvilket resultat du ønsker.• Opplyse om du klager innenfor fristen.• Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av ED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til Energidepartementet (ED), men sende den til NVE. NVEs e-postadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.